

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/34/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2112221715
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2013:2112221715.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Iveta Jankovičová a členiek senátu: JUDr. Lea Mária Stovičková a JUDr. Daša Kontríková v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa: J. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XX, W., zastúpený opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Trnava, dieťa rodičov, matka: Mgr. T. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XX, W., otec: R. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. X, W., zastúpený advokátom JUDr. Gabrielom Stanislavským, so sídlom Hlavná 29, Trnava o zvýšenie výživného, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu v Trnave č. k. 9P/31/2012-99 zo dňa 23. januára 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd zamietol návrh matky o zvýšenie výživného na maloletého syna. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplynulo, že súd aplikoval ust. § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1, Zákona o rodine. Skutkovo odôvodnil rozsudok tým, že matka sa návrhom na začatie konania doručeným súdu 25.10.2012 domáhala vydania rozhodnutia, ktorým by súd zvýšil výživné otca na maloletého syna zo sumy 120 eur mesačne na sumu 275 eur mesačne. Z obsahu spisu sp. zn. 17P/25/2010 súd zistil, že rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 17P/25/2010 -29 zo dňa 04.11.2010 súd naposledy upravoval vyživovaciu povinnosť otca na maloletého J., ktorú určil s účinnosťou od 05.10.2010 na sumu 120 eur mesačne. Pri posudzovaní výšky tejto vyživovacej povinnosti vychádzal z príjmu matky 1.077,20 eur v čistom a z príjmu otca 900 eur, matka okrem maloletého ďalšiu vyživovaciu povinnosť nemala, otec mal ešte dve vyživovacie povinnosti. Súd ďalej dôvodil, že výživné sa určí podľa stavu zisteného v čase vydania rozhodnutia. Pri rozhodovaní o zmene výživného je potrebné porovnať okolnosti, dôležité pre určovanie výživného tak do neskoršieho, ako aj nového rozhodnutia a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Inak sa pri rozhodovaní o výživnom v dôsledku zmeny pomerov používajú zásady, ktoré sú rozhodujúce pre určovanie príslušného druhu výživného, kde podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, súd prihliadne na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Odôvodnené potreby dieťaťa sú bezprostredne ovplyvňované schopnosťami a možnosťami rodičov. Ak sú reálne schopnosti a možnosti rodičov obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. Ak sú ale reálne schopnosti a možnosti rodičov väčšie, odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu sú prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti a schopnosti každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru. Odôvodnené potreby na strane maloletého dieťaťa môžu byť rôzne. Sú závislé

predovšetkým od zdravotného stavu dieťaťa, od jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a jeho uplatnenia v spoločenskom živote. Výživné pre dieťa teda neslúži len na uspokojovanie všetkých jeho odôvodnených hmotných potrieb (jedlo, ošatenie), ale aj ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre vývoj a výchovu dieťaťa (vzdelávanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby). Povinnosťou oboch rodičov je venovať všetky svoje sily dôslednému zabezpečeniu výživy svojich detí a to bez ohľadu na to, či s deťmi žijú alebo nežijú v spoločnej domácnosti, pretože neprestávajú ani jeden z nich niesť naďalej osobnú zodpovednosť za všestranný vývoj svojich detí, ktoré ešte nie sú schopné samé sa živiť a ktoré sú v plnej miere výživou odkázané na svojich rodičov. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že na zvýšenie výživného pre maloletého neboli splnené zákonné podmienky. Od ostaného určenia výživného rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 17P/25/2010 -29 zo dňa 04.11.2010 došlo k zmene okolností, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom. Na strane maloletého tým, že od ostatnej úpravy výživného začal navštevovať základnú školu, v čase podania návrhu na zvýšenie výživného je žiakom 1. ročníka, fyzicky a duševne primerane veku vyspel, v dôsledku čoho sa síce úmerne veku zvýšili aj náklady spojené s uspokojovaním jeho odôvodnených hmotných potrieb (ošatenie, obuv, jedlo, školské potreby a pod.), ako i ďalších potrieb pre jeho výchovu, vývoj a výživu, nie však do takej výraznej miery, ktorá by mala mať zásadný vplyv na výšku doposiaľ určeného výživného. Na strane matky nastala výraznejšia zmena pomerov v tom, že jej pribudli výdavky v súvislosti so splácaním hypotekárneho úveru čerpaného na zakúpenie bytu, v ktorom s maloletým býva, naďalej je zamestnaná u toho istého zamestnávateľa s príjmom priemerne 1.165 eur. Na strane otca nastala zmena pomerov v tom, že od 01.01.2013 nepracuje u zamestnávateľa, u ktorého poberal zásadnú časť jeho mesačného príjmu, k 31.01.2013 prestal aj podnikat' z dôvodu, že príjem z tejto činnosti nebol uspokojivý, sám však súdu potvrdil, že je u neho predpoklad zamestnať sa, preto doposiaľ určené výživné zatiaľ je schopný si plniť, pričom je si vedomý zodpovednosti pre prípad neplnenia si tejto povinnosti. Z hľadiska rozhodovania o výživnom rozhodnými kritériami sú na jednej strane odôvodnené potreby výživou oprávnenej osoby a na druhej strane možnosti a schopnosti osôb výživou povinných (tými sú obvykle obaja rodičia dieťaťa, i keď ukladanie povinnosti platiť výživné konkrétnou peňažnou sumou vo výroku súdneho rozhodnutia spravidla dopadá len na rodiča nemajúceho dieťa v osobnej starostlivosti a majúceho takýto nedostatok vykryť práve platením výživného) ktoré je potrebné vyhodnotiť v tom smere, ktoré z čiastkových zmien u jednotlivých účastníkov príslušného rodinnoprávneho vzťahu prevažujú a či aj poskytujú podklad pre zmenu skoršieho rozhodnutia. Ak áno, v akom smere (zvýšenie výživného, jeho zníženie), rozsahu (miera zvýšenia či zníženia) a od ktorého času (u výživného patriaceho maloletým deťom najmä otázka prípustnosti úpravy výživného aj za čas predchádzajúci začatiu konania). V danej veci súd uzavrel, že zvýšenie výživného možné nie je, pričom základným kritériom pre takýto záver bola predovšetkým zmena pomerov na strane otca. Ale aj bez ohľadu na túto zmenu, podľa tvrdenia otca predpokladanú len dočasnú stratu rozhodného príjmu, by tu nebol ponechaný priestor na zvýšenie výživného a to vzhľadom na skutočnosť, že u otca nedošlo k zvýšeniu jeho príjmu pri existencii ešte dvoch ďalších vyživovacích povinností k súrodencom maloletého, ktoré si otec plní v zdokladovanom menšom rozsahu oproti maloletému (na maloletého R. nar. XX.XX.XXXX sumou 99,58 eur mesačne, ktorý má navyše zdravotné problémy spojené so zvýšenými výdavkami a na maloletého H. nar. XX.XX.XXXX sumou 57 eur), aj keď na strane maloletého dieťaťa došlo k zmene pomerov nástupom na základnú školu. Doposiaľ určené výživné tak zatiaľ musí zostať postačujúce na krytie potrieb maloletého, aj keď jeho výška nie je podľa názoru súdu zanedbateľná pri zmene pomerov na strane maloletého od poslednej úpravy, spočívajúca v nástupe dieťaťa do prvého ročníka základnej školy. Z uvedených dôvodov súd návrhu matky nevyhovet a návrh na zvýšenie výživného zamietol.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie matka maloletého dieťaťa. V odvolaní uviedla, že s rozhodnutím súdu prvého stupňa nesúhlasí a považuje ho za nesprávne. Súd dospel na jednej strane k záveru, že od ostatnej úpravy vyživovacej povinnosti prišlo k zmene pomerov tak na strane maloletého, ktorý začal navštevovať základnú školu ako aj na strane matky a to výdavkom súvisiacim so splácaním hypotekárneho úveru, ktorý matka čerpala na zakúpenie bytu, v ktorom s maloletým býva. Súd sa však na druhej strane sústredil výsostne na pomery otca, pričom konštatuje, že od 01.01.2013 nepracuje a tiež aj prestal podnikat'. Uvedená zmena pomerov na strane otca bola pre súd základným kritériom pre rozhodnutie, súd sa uspokojil s tvrdením otca o dočasnosti straty rozhodného príjmu, tiež sa súd zameril na ďalšie dve vyživovacie povinnosti otca. Uvedené považuje matka za prinajmenšom zásadne nespravodlivé. Súd otca postavil do polohy nejakého „chudáčika“, ktorého pomery sa zmenili a porovnáva výšku výživného, ktoré platí na deti, s ktorými žije v jednej domácnosti a o ktoré sa aj riadne stará, s výživným na spoločného maloletého syna účastníkov, o ktorého sa nestará vôbec, jeho záujem

nie je žiaden. Takýto postoj súdu považuje matka za neprijateľný. Osobnou starostlivosťou teda platenie výživného ani len čiastočne otec nekompenzuje. Navyše čo sa týka výživného na otcove dve maloleté deti R. a H., tu sa súd uspokojil s dohodou otca s jeho manželkou o výške výživného na maloletého H. vo výške 56,43 eur mesačne od 11.01.2007, pričom však takáto dohoda nebola schválená súdom. Navyše pokiaľ sa jedná o maloletého H., syna otca, tento sa narodil XX.XX.XXXX teda viac ako rok po tom ako sa narodil spoločný syn J. (XX.XX.XXXX). Súd zásadne túto skutočnosť zohľadňuje iba v tom smere, že otec má ďalšiu vyživovaciu povinnosť. Súd vôbec nereflektuje to, že otec si mal ďalšiu vyživovaciu povinnosť vopred zvážiť, v prípade, ako sám tvrdí, nemá dostatok prostriedkov na vyživovanie svojich všetkých troch detí. Je tiež zarážajúce, že práve v čase pred tým, ako súd vo veci konal dňa 23.01.2013, podáva manželka otca návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností dňa 17.01.2013. Matka tieto okolnosti považuje zo strany otca za účelové, v tendencii zastrieť a skresliť celú situáciu tak, aby si nemusel svoju povinnosť rodiča spočívajúcu aj vo vyživovaní ich spoločného maloletého syna plniť, resp. plniť vo zvýšenom rozsahu. Je tiež zarážajúce, že súd (napriek tomu, že mu má byť záujem maloletého dieťaťa prvoradý a že sa jedná o tzv. beznávrhové konanie) vôbec nevzal do úvahy možné vzdanie sa na zárobku zo strany otca, lebo ďalej neskúmal a nepreveroval, z akého dôvodu otec skutočne ukončil pracovný pomer so zamestnávateľom Smart Corporation s.r.o. V spise sa nachádza na čísle listu 97 iba potvrdenie o tom, že sa pracovný pomer skončil, ale nie z akého dôvodu. Tu sa situácia otca záhadným spôsobom od času podania návrhu matky na zvýšenie výživného až do rozhodnutia vo veci menila zásadne, rýchlo, čo vzbudzuje pochybnosti, avšak súd sa uspokojuje iba s jednovetovým potvrdením (č. l. 97). Z príjmu otca, ktorého sa na základe podozrenia matky vzdal, bolo možným a potrebným uvažovať o zvýšení výživného. Matka uvedenú situáciu vníma ako príkorie, nakoľko skutočne pracuje na zmeny, nadčasy (čo už nebude možné) a tiež aj školí, musí platiť opatrovateľku otec jej v ničom nepomáha. Matka v konaní svoje príjmy a výdavky ako jej, tak aj maloletého dieťaťa zdokladovala a má za to, že otec tieto nielenže riadne nezdokladoval, ale súd ďalej náležitým a pre správne a zákonné rozhodnutie nevyhnutným spôsobom zárobkové schopnosti a možnosti otca neskúmal. Otec tiež nezdokladoval ním tvrdenú snahu riešiť svoje zárobkové pomery. Matka mala za to, že pomery na strane maloletého ako aj na strane matky sa zmenili tak, že to odôvodňuje zvýšenie výživného, preto napadnuté rozhodnutie považuje za vydané v neprospech maloletého dieťaťa. Z uvedených dôvodov navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na maloleté dieťa zo 120 eur na 275 eur.

K odvolaniu matky sa vyjadril kolízny opatrovník, ktorý vo vyjadrení uviedol, že na strane maloletého dieťaťa nastala zmena pomerov, začal navštevovať základnú školu, od poslednej úpravy výživného uplynuli viac ako 2 roky preto navrhol odvolaniu matky vyhovieť.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po tom, čo zistil, že odvolanie je podané včas a oprávnenou osobou (§§ 201 a 204 O.s.p.), preskúmal vec nielen obsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), pretože sa jedná o vec, ktorú možno začať i bez návrhu, bez nariadenia pojednávania, postupom podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. zverejnil termín vyhlásenia rozhodnutia na úradnej tabuli súdu podľa ust. § 156 ods. 3 O.s.p., pretože po preskúmaní zistil, že rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny.

Podľa § 62 ods. 1, 2, 4, 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 cit. zák. pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 cit. zákona dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodnutia. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je iba závažnejšia zmena pomerov. Zmenou pomerov v zmysle cit. ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine sa rozumie výrazná zmena tých okolností na strane oprávneného dieťaťa alebo povinného rodiča, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom. Za podstatnú zmenu pomerov na strane povinného rodiča pôjde v tom prípade, ak sa zvýši (alebo zníži) jeho čistý príjem, prípadne jeho majetok, čo ovplyvní celkovú situáciu povinného a to nie len na krátky čas.

Prvostupňový súd správne poukázal na skutočnosť, že príjem otca sa od poslednej úpravy výživného (v novembri 2010) nezmenil, zarábala približne 900 eur čistého mesačne, toho času približne 840 eur mesačne. Otec skončil pracovný pomer u posledného zamestnávateľa dohodou k 01.01.2013 a k 31.01.2013 ukončil podnikateľskú činnosť. Otec má však okrem maloletého J. ďalšie dve vyživovacie povinnosti, voči maloletému R. (nar. XXXX), na ktorého platí výživné 100 eur mesačne a 20 eur mu prispieva na lieky, pretože trpí cukrovkou a voči maloletému H. (nar. XXXX), na ktorého platí výživné 57 eur. Uvedenú situáciu týkajúcu sa otca maloletého dieťaťa súd prvého stupňa správne vyhodnotil ako nezmenenú v porovnaní s dobou poslednej úpravy výživného na maloletého J.. U dieťaťa nastala zmena pomerov tým, že nastúpil do prvého ročníka základnej školy a matka vynakladá v súvislosti so starostlivosťou syna mierne zvýšené výdavky spojené s návštevou školy, predtým dieťa navštevovalo materskú školu. Zmenu pomerov u maloletého dieťaťa je možné zohľadniť pri zvyšovaní výživného za predpokladu, že to umožňujú zárobkové a majetkové možnosti a schopnosti povinného otca. Odôvodnené potreby dieťaťa môžu byť rôzne podľa okolností každého jednotlivého prípadu. Sú závislé predovšetkým od veku a zdravotného stavu dieťaťa, od jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a rozsahu jeho prípravy na budúce povolanie a ďalších okolností. Výživné pre dieťa nemá slúžiť len na uspokojovanie všetkých jeho najzákladnejších hmotných potrieb (jedlo, bývanie, ošatenie, obuv) ale aj ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelávanie, prípravu na povolanie, kultúrne, športové, rekreačné potreby a pod.). Za odôvodnené potreby dieťaťa možno považovať aj tvorbu úspor. Rozsah určenej vyživovacej povinnosti však zásadne závisí aj od reálnych možností, schopností a majetkových pomerov povinného rodiča. Teda ak má povinný rodič nižší príjem, dieťa dostáva menej (hoci jeho potreby sú väčšie) a rodič s vysokým príjmom sa podieľa na výživnom vo vyššej miere a je reálne, že sa nepodieľa len na najzákladnejších potrebách dieťaťa, ale aj na jeho ďalších potrebách. V danom prípade bolo dôležitou skutočnosťou to, že otec má okrem maloletého J. ďalšie dve vyživovacie povinnosti. Aj keď možno súhlasiť s názorom matky, že správanie sa otca možno považovať za nezodpovedné (so synom sa vôbec od narodenia nestretáva, má deti, ktorým nedokáže zabezpečiť aj ich ďalšie potreby ale len tie najzákladnejšie), ale na druhej strane nemožno uprieť ďalším dvom deťom otca právo na primerané výživné, t.j. na povinnosť otca platiť ďalšie výživné súd prihliadnúť musí. Námitka matky, že otec platí na Jakuba výživné na základe dohody s matkou je irelevantná, pretože takáto dohoda neodporuje zákonu a pokiaľ sa rodičia vedia na výške výživného dohodnúť, nemusia žiadať súd, aby výšku výživného upravil. Rovnako odvolací súd neprihliadol na námietku matky, že súd neskúmal dôvod, pre ktorý otec skončil pracovať a prestal podnikáť. Uvedená skutočnosť by bola dôležitá a súd by ju skúmal v prípade, ak by otec navrhol v súvislosti so stratou zamestnania znížiť výživné. V tom prípade by bolo relevantné skúmať, či sa povinný otec nevzdal bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu (cit. ust. § 75 ods. 1). Keď však súd pri rozhodovaní o výživnom vychádzal z príjmu otca, ktorý dosahoval do skončenia pracovného pomeru a ktorý je zrejme reálny, pretože otec rovnako zarába dlhšiu dobu, nie je dôvod skončenia pracovného pomeru preskúmať. Vzhľadom na uvedené odvolací súd uzatvára, že otec sa môže podieľať v súčasnosti len na najzákladnejších potrebách maloletého J. (ako aj len na najzákladnejších potrebách ostatných dvoch detí) vzhľadom na jeho súčasné zárobkové a majetkové možnosti a schopnosti.

V ostatnom poukazuje odvolací súd podľa ust. § 219 ods. 2 O.s.p. na vecne správne rozhodnutie súdu prvého stupňa, na jeho správne dôvody, s ktorými sa stotožňuje, ktoré sú uvedené v jeho rozsudku, podľa ust. § 219 ods. 2 O.s.p.

O trovách odvolacieho konania sa rozhodlo s poukazom na ust. § 224 ods. 1 za použitia ust. § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte počtom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.